

ת"פ 9199/05/22 - מדינת ישראל נגד נדאל סלאמה

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 9199-05-22 מדינת ישראל נ' סלאמה(עציר)

בפני	כבוד השופטת, סגנית הנשיא דיאנה סלע
בעניין:	המאשימה
	מדינת ישראל
	נגד
הנאשם	נדאל סלאמה

גזר דין

1. הנאשם, יליד 30/8/81, הורשע על פי הודייתו בעובדות כתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון בעבירות הבאות: **שוד בנסיבות מחמירות** - לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), **היזק בזדון** - לפי סעיף 452 לחוק העונשין, ו**שיבוש מהלכי משפט** - לפי סעיף 244 לחוק העונשין.

2. תמצית העובדות המפורטות בכתב אישום מתוקן

א. בתאריך 25/4/22 בסמוך לשעה 4:00 לפנות בוקר, הגיע הנאשם, ברכב מסוג פורד פוקוס אל תחנת דלק אלונים להבות חביבה. אותה עת עבד בחנות הנוחות של תחנת הדלק אחמד אבו שאח, בעל החנות (להלן: הרכב, תחנת הדלק והמתלונן, בהתאמה).

הנאשם ניגש אל הדלת הראשית של חנות הנוחות, כשהוא מצויד בסכין, שאורך להבה 16 ס"מ ורוחב להבה 8 ס"מ (להלן: הסכין), ניפץ באמצעותה את הזכוכית של הדלת הראשית, נכנס לחנות, ורץ **לכיוון המתלונן כשהוא מחזיק את הסכין בצורה מאיימת**; המתלונן אשר הבחין בנאשם ובמעשיו, צעק בבהלה וברח מהחנות, דרך הדלת האחורית שלה. מיד לאחר מכן, ניגש הנאשם לקופת החנות, תלש אותה ממקומה בכוונה לשלול אותה ואת הכסף שהיה בה -1,190.5 ₪ - שלילת קבע מבעליה, וברח מהמקום.

ב. בהמשך, נסע הנאשם ברכב מתחנת הדלק וגרם לתאונה עצמית, באופן שפגע באמצעות חזית רכבו במעקה בטיחות בצד כביש 581 בסמוך לפניה למאגר טיהור מים המוביל לג'ת (להלן: מקום התאונה).

ג. לאחר האמור לעיל, סמוך לשעה 4:43 לפנות בוקר, הגיעו שוטרים למקום התאונה והבחינו בנאשם, אשר בתגובה ברח מהם. בהמשך, משתפסו השוטרים את הנאשם, הוא קרע 2 שטרות של 50 ₪, וכן השליך שטרות לארץ, בכוונה למנוע או להכשיל הליך שיפוטי או להביא לידי עיוות דין באמצעות העלמת ראיות או בדרך אחרת.

ד. במעשיו המתוארים לעיל, הנאשם גנב מחנות הנוחות קופה וכסף בסכום של 1,190.5 ₪, כשהוא מזוין בסכין שיש בה כדי לסכן או לפגוע, כאשר בשעת המעשה ובתכוף לפניו, איים לבצע מעשה אלימות במתלונן, וזאת כדי להשיג את הקופה והכסף או כדי למנוע התנגדות לגניבתם; שבר את זכויות החנות במזיד ושלא כדין; עשה דבר בכוונה למנוע או להכשיל הליך שיפוטי או להביא לידי עיוות דין, בהעלמת ראיות ובדרך אחרת.

3. הסדר הטיעון

הצדדים לא הגיעו להסדר לעניין העונש, אך המאשימה לא התנגדה לבקשת ההגנה לקבל תסקיר של שירות המבחן בעניינו של הנאשם, בהודיעה כי המלצתו לא תחייב אותה.

4. תסקיר שירות המבחן מיום 3/10/22

שירות המבחן נמנע מהמלצה טיפולית בעניינו של הנאשם, וציין כי עקב רמת סיכון גבוהה ונוכח חומרת העבירה, הוא ממליץ לשקול הטלת ענישה מוחשית שתציב גבול ברור להתנהגותו, וככל האפשר להמליץ על שילובו בתוכנית גמילה מוסדית בבית הסוהר.

בפרק הנוגע **לרקע האישי והמשפחתי**, סקרה קצינת המבחן את נסיבותיו האישיות של הנאשם, בן 41, נשוי מזה כשנה, מתגורר בג'ת, ואשתו בת ה- 28 נמצאת בחודש התשיעי להריונה. הנאשם גדל במשפחה מורכבת, הוא בן בכור בין חמישה אחאים, חווה חסכים, עוני ומחסור עקב חובות כבדים שבהם שקע אביו, שבגין ועקב פגיעה נוספת טראומטית בגיל 6 ובעיות בבית הספר נשר מהמסגרת החינוכית לאחר 9 שנות לימוד ויצא לשוק העבודה. עם זאת, מאז היותו בן 17 התייצב מצבה הכלכלי של המשפחה, הנאשם החל לעבוד במסעדה של אביו, עבר למרכז הארץ והמשיך לעבוד בתחום; אחר מכן עבר לעבוד בעסק המשפחתי של אחיו בחנות לחומרי בניין בבאקה אל גרביה, שם עבד עד מעצרו, אך ניהל אורח חיים התמכרותי ונעדר רבות מעבודתו כדי להשתמש בסמים.

הנאשם מסר כי מגיל 18 השתמש בגראס ובחשיש באופן יומיומי בהשפעת חברים, במשך הזמן השתמש באקסטזי וב- LSD בסופי שבוע ובמסיבות, ובהמשך השתמש באופן יומיומי ואינטנסיבי בקריסטל והרואין. בין השנים '02-'04 נהג להמר ובזבז סכומי כסף גבוהים, עד שאביו גילה על כך. בשל הצורך להשיג כסף למימון התמכרותו, נטה להתנהגות עוברת חוק לאורך השנים, ונהג לגנוב כסף מזומן מקופת החנות בעסק המשפחתי. הנאשם הכיר בהתנהגותו הבעייתית, במחירים ששילם ובאכזבה שגרם למשפחתו.

לדבריו, עבר תהליך גמילה של תשעה חודשים במסגרת מאסרו האחרון, אך לא טיפול משמעותי שכלל חשיפה של הפגיעה שעבר בילדותו; הוא היה נקי מסמים במשך כשנתיים וחצי, אך חזר להשתמש בקריסטל ובהרואין, כי נגרר אחרי חברים בסביבתו. הנאשם מסר כי יום לפני ביצוע העבירה מושא דיון זה, ביקש מאחיו שייקח אותו

למרכז גמילה פרטי בטייבה, אך בשל הקושי לממן את הגמילה לא השתלב במסגרת; לדבריו, מאז מעצרו לא השתמש בסמים, אך נוכח השינוי במצבו המשפחתי, יש לו עניין לעבור הליך גמילה משמעותי ולהשתלב בטיפול כדי לערוך שינוי בחייו ובדפוס התמכרותו הבעייתיים ולהיגמל משימוש בסמים, כדי להוות מודל הורי חיובי עבור בנו.

אשר להיסטוריה העבריינית של הנאשם והתייחסותו לעבירות הנוכחיות, קצינת המבחן התייחסה לעברו של הנאשם, ומסרה כי הוא עצור מזה כחמישה חודשים בכלא צלמון. הנאשם לקח אחריות חלקית על העבירות מושא תיק זה, הודה בחלק מעובדות כתב האישום, וביטא צער וחרטה על מעשיו באופן מילולי. עם זאת מסר כי הרגיש שלא הייתה לו ברירה אחרת; לדבריו, הוא השתמש בסמים באופן מאסיבי, חש ייאוש עמוק מחייו ורצה להיעצר כדי לקבל סיוע. אשר לנסיבות ביצוע העבירה מסר כי פעל ללא תכנון מראש, שבר את הדלת של חנות הנוחות, לקח כסף מהקופה וברח מהמקום; לדבריו, עמד במרחק רב מהמתלונן ולא איים עליו עם הסכין; עוד לדבריו קרע את שטרות הכסף בנוכחות השוטרים, מתוך לחץ ולא כדי להעלים ראיות.

בבואה להעריך את הסיכון לעבריינות והסיכוי לשיקום, סקרה קצינת המבחן את תפקודו של הנאשם בילדותו ובבגרותו, כמפורט לעיל, וצינה כי עקב החסכים שלו, הפגיעה הטראומטית שעבר בילדותו, ושימוש בחומרים ממכרים באופן אינטנסיבי ומתמשך, הוא התקשה לתפקד באופן תקין במסגרות חיי השונות וגילה חוסר יציבות בולט בהתנהלותו הכללית, שבאה לידי ביטוי בין היתר במעברים תכופים בין מקומות עבודה רבים, מעבר לכך שנשר מוקדם מהמסגרת החינוכית; שירות המבחן התרשם מקיומם של דפוסים עברייניים מושרשים, שבאו לידי ביטוי בניהול אורח חיים שולי והתמכרות, לאחר חבירה לחברת שולית והיגררות גם לשימוש בסמים מסוכנים, במעורבות חוזרת בפלילים ובריצי מאסרים ממושכים. צוין כי הנאשם מודע לבעייתיות בהתמכרותו ולהשלכותיה ההרסניות על חייו ועל חיי משפחתו, והוא מבטא רצון כן לערוך שינוי בחייו ולהשתלב בתהליך טיפולי לצורך גמילה מסמים. ואולם, על רקע המאפיינים המורכבים של אישיותו המורכבת, העריך השירות כי קיים פער גדול בין רצונו לעבור תהליך טיפולי של גמילה מסמים לבין כוחותיו ויכולתו להתחייב לתהליך טיפולי ארוך טווח במסגרת הקהילה. נוכח כל האמור לעיל התרשם השירות מקיומו של סיכון גבוה להישנות התנהגות פורצת חוק בעתיד. כאמור לעיל, השירות המליץ על ענישה מוחשית ושילובו של הנאשם בתוכנית גמילה מוסדית בבית הסוהר.

5. גיליון הרישום הפלילי בעניינו של הנאשם

לנאשם הרשעות קודמות בעבירות רכוש, אלימות וסמים, משנת 02' ואילך, ואף ריצה שלוש תקופות מאסר. בשנת 02' הורשע במספר עבירות סמים ונשלח למאסר על תנאי; בשנת 04' הורשע בשני תיקי חקירה בפציעת בן זוג ובעבירות סמים, ומאסרו המותנה הוארך; בשנת 07' הורשע בשני תיקי חקירה בשתי עבירות של שוד מזוין בחבורה ובאלימות ונידון ל-15 חודשי מאסר ועונשים נלווים; בשנת 08' הורשע בעבירה נוספת של שוד מזוין בחבורה ואלימות ונידון ל-24 חודשי מאסר; בשנת 13' הורשע בניסיון לתקיפת אדם ושוד בתנאים מחמירים, ונידון ל-24 חודשי מאסר; בשנת 19' הורשע בהחזקת סמים לצריכה עצמית ונידון למאסר על תנאי.

טיעוני הצדדים לעונש

טיעוני המאשימה

.6

המאשימה עתרה להשית על הנאשם מאסר בפועל ברף הבינוני העליון של מתחם העונש ההולם, הנע לשיטתה בין 3-6 שנות מאסר בפועל, וכן מאסר על תנאי, קנס ופיצוי כספי למתלון.

ב"כ המאשימה פירטה את סעיפי העבירות שבהן הורשע הנאשם, חזרה גם על העובדות המפורטות בכתב אישום המתוקן, אשר בהן הודה, התייחסה להרשעותיו הקודמות, כמפורט לעיל, וציינה כי הוא עצור מיום 25/4/22, עד תום ההליכים בעניינו.

היא סקרה את המנגנון של גזירת העונש, ופירטה את שיקולי הענישה הנדרשים לקביעה של מתחם העונש ההולם בגין העבירות החמורות שביצע הנאשם; במסגרת זו ציינה כי עבירות רכוש לרבות עבירות השוד הפכו לתופעה נפוצה, חמורה, מדאיגה ומסוכנת, הגורמת לפגיעה קשה בפרטיותו של הקרבן, בכבודו וברכשו, ובתחושת חוסר ביטחון אישי לו ולציבור בכללותו. לדבריה, מדובר בעבירות קלות יחסית לביצוע, שהפיתוי לביצוען הוא גדול ומשמעותי, בשים לב לכך שהסיכוי להצלחתן גבוה והשלל הוא מידי. המחוקק ייחס חומרה רבה לעבירת השוד, וקבע לצידה עונש של 20 שנות מאסר; משכך, יש צורך בהטלת ענישה מרתיעה על מבצעה.

הערכים המוגנים שנפגעו הם הגנה על רכוש, קניין הפרט, שלמות הגוף ושמירה על תחושת הביטחון שלו ושל הציבור בכללותו. פגיעה בשלטון החוק והסדר הציבורי. לטענת ב"כ המאשימה, מידת הפגיעה בערכים המוגנים במסגרת העבירות שבצע הנאשם היא משמעותית, שכן בהיכנסו אל חנות הנוחות בהיותו מצויד בסכין, ובריצתו לכיוון המתלון כשהוא מחזיק בסכין בצורה מאיימת על מנת לבצע את העבירה, נקט הנאשם במעשה קיצוני, מאיים ואלים, הכול לשם בצע כסף.

ב"כ המאשימה התייחסה לחומרת המעשים שבהם הורשע הנאשם **ולנסיבות ביצוע העבירה**; נטען כי מדובר באירוע אלים, מאיים ומסוכן שבנס הסתיים במנוסתו של המתלון, ולא בפציעתו באמצעות הסכין, וכי אין לזקוף זאת לזכותו של הנאשם. מעשי הנאשם מלמדים על שיקול דעתו הפגום, על מסוכנותו לציבור בכללותו ועל היעדר גבול או רתיעה מפני רשויות החוק. עצם העובדה שהנאשם הצטייד בסכין מטבח שאורך להבה הוא 16 ס"מ ורוחבו 8 ס"מ מעידה על **התכנון** שקדם למעשה ועל נחישותו לבצע את השוד. **חלקו** של הנאשם בביצוע העבירה הוא בלעדי ומוחלט. כן ציינה כי הנאשם ניצל לרעה את העובדה כי שהמתלון שהה בגפו בחנות הנוחות בשעות לפנות בוקר כדי לבצע את השוד, וכי עובדי הלילה הם "**טרף קל**" לביצוע עבירות דומות.

אשר לנזק הכלכלי שנגרם מביצוע העבירה, הנאשם ניפץ את דלת הזכויות באמצעות הסכין שבידו, ושדד גם את הקופה והכסף שבתוכה; לעניין **הנזק הנפשי** למתלון, טענה כי אין צורך להכביר במילים על הנזק הנפשי שיכול להיגרם לאדם שמאיימים על גופו וחיייו תמורת מסירת סכום כסף. נזקים נפשיים הינם תוצאה טבעית,

ולמרבה הצער, שכיחה ביותר, בקרב נפגעי עבירות השוד, כפי שניתן לראות גם בפסיקתו של בית המשפט העליון.

לחיזוק טיעוניה בקשר למתחם העונש ההולם, הפנתה ב"כ המאשימה לפסיקתו של בית המשפט העליון ביחס לעבירות השוד, לדברים שנאמרו לגביהן, כפי שיפורט להלן. היא התייחסה **לרף הענישה למדיניות הענישה הנוהגת**, והדגישה כי מדיניות הענישה הנוהגת היא רק שיקול אחד מיני רבים בעת קביעת המתחם ובית המשפט מצווה לקבוע את המתחם ההולם גם על רקע נסיבות המקרה והפגיעה בערכים המוגנים.

ב"כ המאשימה התייחסה גם לתסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו של הנאשם, ולהיעדר המלצה טיפולית בשירות, מהנימוקים המפורטים בתסקיר לעיל, בציינה כי השירות התרשם מקיומם של דפוסים עבריינים מושרשים, מניהול אורח חיים שולי התמכרותי ומרצידיביזם.

משכך, לטענתה קיימת חשיבות יתרה **להרתיע את הרבים** מביצוע עבירות מסוג זה. אשר לנאשם הנדון דידן, נוכח האמור בתסקיר שירות מבחן, יש צורך לחדד את חומרת מעשיו באופן שירתיע אותו בעתיד.

לגבי נסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, ב"כ המאשימה טענה כיהנאשם הבין היטב את מעשיו ואת השלכות מעשיו; הוא אינו קטין, אינו סובל מלקויות כלשהן ואינו קרוב לשום סייג לאחריות הפלילית; הוא לא היה במצוקה נפשית, ולא קדמה למעשיו התגרות כזו או אחרת.

עוד נטען כי אין מקום לסטות ממתחם העונש שייקבע בשל שיקולי שיקום, זאת, תוך הפנייה לפסיקה המדברת על כך ששיקולי שיקום אינם חזות הכול, ובצדם ניצבים שיקולי גמול והרתעה.

לסיכום, טענה ב"כ המאשימה כי נוכח חומרת העבירות, ריבוי, נסיבות האירוע והשתלשלות העניינים, עברו הפלילי הכולל עבירות דומות ותסקיר שירות המבחן, לצד הודייתו של הנאשם והחיסכון בזמן שפוטי, יש להשית על הנאשם מאסר בפועל ברף בינוני - עליון של מתחם העונש ההולם, שהמאשימה מבקשת להעמיד בטווח שבין 3 ל-6 שנות מאסר בפועל, וכן מאסר על תנאי ארוך ומשמעותי, קנס ופיצוי כספי למתלונן.

7. טיעוני ההגנה

ההגנה עתרה כי בית המשפט לא ימצה את הדין עם הנאשם, וינהג במידת הרחמים.

הסנגור ציין כי הנאשם בן 41, נשוי מזה שנה, ורק בחודש האחרון נולד לו בן. הסנגור הפנה לנסיבות חייו של הנאשם, כעולה מהתסקיר, הפגיעה שעבר בהיותו קטין, והקשיים שעברה משפחתו עקב חובות כבדים שבהם שקע אביו; לדבריו, על אף קשייו שמר הנאשם על רציפות תעסוקתית בתחום המסעדות, בהתחלה עבד עם אביו, ולאחר מכן הוא עבד באופן עצמאי בכל מיני עבודות; בשלוש שנים האחרונות עבד בחנות לחומרי בניין, בעסק המשפחתי בבאקה אל גרביה.

לגבי נסיבות ביצוע העבירה, טען כי מדובר בעבירה המצויה "ברף הכי נמוך בעבירות שוד", וכי אין זה המקרה הקלאסי המוכר; לדבריו, הנאשם והמתלון הם תושבי כפר ג'ת, כפר קטן שבו "כולם מכירים את כולם". בעצם העובדה שהנאשם נכנס לתחנת הדלק ולחנות נוחות חשוף פנים, ללא כפפות, מבלי שהסתיר את זהותו, יש כדי ללמד שלא היה צל של תכנון והכנה לפני ביצוע העבירה.

לטענתו, מדובר בנאשם שהיה תחת השפעת סמים, שאותם החל לצרוך בגיל 20, כעולה מתסקיר שירות המבחן; לאחרונה הוא הסתבך עם סמים קשים, התחיל לצרוך באופן יומיומי סמים מסוג הרואין וקריסטל במינון גבוה; מבלי להקל ראש בחומרת העבירות, נטען כי הנאשם "עשה את מה שעשה" תחת מצוקה של התמכרות לסמים קשים. עם זאת, הנאשם עצור מזה שישה חודשים, ומאז הוא נקי מסמים.

הסנגור הפנה לסרטון שבית המשפט צפה בו עובר להודיית הנאשם, בטענו כי הנאשם החליט להיכנס לחנות בשעה שהמתלון לא היה בחלק הגלוי שלה, משסבר שאין איש בחנות, וכי מתוך הסרטון רואים כי רק לאחר שהנאשם נכנס לתוך חנות הנוחות, נראה המתלון. ב"כ המאשימה הודיעה כי היא מתנגדת להוספת עובדות לכתב האישום המתוקן וכן לחריגה כלשהי מעובדות כתב האישום המתוקן. לכך השיב הסנגור כי אין חולק שהנאשם רץ לכיוון המתלון שעמד בכיוון אחר מהקופה "ואז הוא החליט לרוץ לכיוון המתלון ועזב את הקופה".

הוא ציין כי לנאשם אירעה תאונה עצמית, וכאשר השוטרים הגיעו, לדבריו באופן אקראי, הנאשם הודה בפניהם בביצוע העבירה בשדה לאחר שקרע את השטרות, אמר להם "אני עשיתי שוד, עשיתי את זה על מנת להיעצר כי אין לי כסף לעבור טיפול גמילה מסמים", ולא ניסה להתחמק מאחריות מהרגע הראשון. הוא גם הודה אחר כך במשטרה ובבית המשפט, ובכך חסך זמן שיפוטי יקר. עוד ציין כי בערב שלפני האירוע, הנאשם פנה לבני משפחתו וביקש מהם עזרה כדי להיגמל מסמים. אחיו וחבר אחר לקחו את הנאשם למכון גמילה קרוב לכפר, אך לא היה להם כסף לשלם למכון את הסכום הראשוני שדרש מנהל המכון - 18,000 ₪, ולכן חזרו הביתה. הנאשם היה מודע לבעייתיות ולצורך הטיפול שהוא צריך לקבל על מנת להתחיל דף חדש בחיים שלו. לדברי הסנגור, הדברים אושרו בחקירה במשטרה על ידי מנהל המכון אלון חשמונאי.

אשר למתחם הענישה לגבי העבירות שבצע הנאשם, הסנגור עתר לקבוע מתחם אחד לשלושת העבירות שבהן הורשע הנאשם, בטענו שמדובר באירוע אחד שלא ניתן לחלקו לגורמים ולהתייחס במקרה זה לכל העבירות בנפרד. מתחם הענישה בעבירות שוד תלוי בנסיבותיו המיוחדות של כל מקרה ומקרה, ולטענתו, בנסיבות העניין נע מתחם הענישה בטווח שבין **מאסר שניתן לרצות אותו במסגרת עבודות שירות לבין 30 חודשי מאסר בפועל**, מפני שלשיטתו העבירה מצויה במדרג הנמוך ביותר בהשוואה למקרים אחרים, וגם הקורבן לא משתייך לקבוצה כלשהי הטעונה הגנה; מדובר בבחור צעיר בשנות ה-30 לחייו, לא נגרם לו שום נזק, ולא הייתה כוונה לפגוע בו; הכסף שנגנב לא נשלל לבעלים שלילת קבע, מפני שכעבור חצי שעה מהאירוע הנאשם נעצר והוא זה שהפנה את השוטרים למקום הכסף והחזיר אותו. לטענת ההגנה, הפסיקה שאליה הפנתה המאשימה בטיעוניה לעונש מדברת על מקרים חריגים ואין השוואה למקרה עסקינין.

לעניין תסקיר שירות המבחן, לטענת הסנגור, שירות המבחן ציין כי הנאשם הביע חרטה אמיתית בגין מעשיו ולקח עליהם אחריות, אך לא המליץ על תכנית טיפולית בשל העדר כוחות עצמיים של הנאשם לעמוד באתגרים המתחייבים מאדם שרוצה לעבור גמילה מסמים; לדבריו, כל המשפחה המורחבת של הנאשם רוצה לעזור לו; הסנגור ציין כי ההגנה לא עתרה לשחרור הנאשם לביתו, מפני שהנאשם רצה חלופה טיפולית שלא ניתנה לו, וגם היום הוא אומר אותו דבר. מדובר באדם שבצע מעשיו תחת מצוקה, והאפיק השיקומי בעניינו זועק לשמיים. לשיטת ההגנה, שליחת הנאשם למאסר ממושך עשויה רק "להגדיל את הפערים, לגרום לנאשם נזק בלתי הפיך".

הסנגור הפנה לפסק הדין התומך בטיעונו, כפי שיפורט להלן.

לסיכום, עתר כי נוכח נסיבות חייו של הנאשם בעבר ובהווה, בהיותו אב לתינוק שזקוק לו, נסיבות ביצוע העבירה והנסיבות שאינן קשורות לעבירה, יגזור בית המשפט את עונשו של הנאשם במידת רחמים, ולהקל עליו ככל שניתן על מנת שייצא ויתחיל דף חדש בחיים.

8. דברי הנאשם לעונש: "אני לוקח את האחריות על כל המעשה הזה. ממש מצטער, לא מצאתי שום דרך חוץ מזה להיגמל. זה מה שמצאתי. אני מצטער".

9. במהלך טיעוני ההגנה, ציין הסנגור כי אשת הנאשם הגיעה לדיון עם תינוקם, והיא מבקשת להשמיע דבריה לבית המשפט. משכך, ניתנה לאשה האפשרות לומר דברה, על אף שהמאשימה ציינה כי אלה היו צריכים להישמע לפני הטיעונים לעונש. משניתנה לאשת הנאשם האפשרות לומר את דברה על דוכן העדים, דמעה והתרגשה, אמרה "אני לא יכולה", תפסה את ליבה וביקשה לצאת (עמ' 13 לפרוט', ש' 5-8).

דין והכרעה

10. בגזירת הדין, על בית המשפט ליתן ביטוי לשיקולי גמול, מניעה והרתעה, ולקחת בחשבון את נסיבות ביצוע העבירות, חומרתן, תדירותן, השפעתן וההשלכות היכולות להיגרם מהן, כגון מידת הפגיעה בביטחון הציבור, הפחד שהן נוטעות בו, ועוד; כן מושפעת הענישה מנסיבותיהם האישיות של מבצעי העבירות, גילם, עברם הפלילי, עמדתם לגבי מעשיהם, שיקולי שיקום ועוד; כל זאת, תוך איזון בין האינטרסים השונים. (ראו תיקון 113 לחוק העונשין; ראו גם ע"פ 344/81 מ"י נ' שחר סגל, פ"ד לה (4), 313, מפי כב' הנשיא שמגר; ע"פ 4890/01 מ"י נ' פלוני, פ"ד נו(1), 594, מפי כב' הש' ביניש (כתוארה אז); ע"פ 2163/05 דג'מיל אלייב נ' מ"י (12/12/05), מפי כב' הש' רובינשטיין).

העיקרון המנחה בגזירת עונשו של נאשם הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת העבירה בנסיבותיה ומידת אשמו של הנאשם, לבין סוג העונש המוטל עליו ומידתו, כאשר הפסיקה פירשה את עקרון ההלימה כמבטא את "עקרון

הגמול". (ראו לעניין זה דברי כב' הש' רובינשטיין בע"פ 1523/10 **פלונית נ' מ"י** (18/4/12), וכן ע"פ **156/80 כוכבי בנימין נ' מ"י**, פ"ד לה(4) 744, מפי כב' הש' אלון).

השיקולים לבחינת מתחם העונש ההולם (להלן גם: המתחם), הם נסיבות הקשורות בביצוע העבירה, הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ומידת הפגיעה בו, מדיניות הענישה הנהוגה, כן ניתן לשקול נסיבות נוספות הקשורות בביצוע העבירה לצורך קביעת המתחם, ונסיבות נוספות שאינן קשורות בביצוע העבירה לשם גזירת העונש המתאים לנאשם הספציפי.

11. א. אין צורך להכביר מילים על חומרתה של עבירת השוד, שמטרתה גזל רכושו של אחר בכוח הזרוע לצורך עשיית רווח קל, בבחינת "כל דאליים גבר", עבירה הגורמת לציבור להתנהל בתחושה של חוסר בטחון אישי, מבלי דעת היכן תתרגש עליו פורענות. (השוו ע"פ 6378/11 **מוחמד בסול נ' מ"י** (31/7/12), מפי כב' הש' נאור (כתוארה אז); ראו גם דבריה של כבוד ארבל בע"פ 4177/06 **מדינת ישראל נ' אבו הוידי** (21/6/06)).

על החומרה היתרה בשוד חנויות נוחות ראו דבריו של כב' הש'שטיין בע"פ 1062/19 **פלוני נ' מדינת ישראל** (9/7/19), כדלהלן:

"בית משפט זה עמד לא אחת על חומרתה הרבה של עבירת שוד ועל הצורך להילחם במבצעה ביד קשה תוך הטלת עונשים מרתיעים. דברים אלו נכונים שבעתיים כאשר מדובר בשוד המבוצע באישון ליל, כלפי אדם שמשרת את הציבור בהיותו חשוף לגחמות זדון של עבריינים שמחפשים טרף קל. שכיחותם של מקרים כגון דא מחייבת את בתי המשפט להירתם למאבק בתופעה מכוערת זו באמצעות ענישה קשה ובלתי מתפשרת. היטיב לתאר נקודה חשובה זו השופט נ' הנדל בע"פ 4812/12 **סעדיב נ' מדינת ישראל**, פסקה 4 (11.4.2013); ואלו הן מילותיו:

"עובדי הקיוסקים נמנים עם שורה ארוכה של עובדים, דוגמת עובדי תחנות דלק ומאבטחים, המעניקים שירות בשעות הלילה לאלה הזקוקים לו. המדובר באנשים אשר עובדים לפרנסתם בעבודות שמטבען אינן פשוטות. בעבודתם חשופים הם למפרי חוק אשר מנצלים את אצטלת הלילה ורדת החשכה לביצוע זממם. לרוב, עובדים אלה נמצאים במקום בגפם, ועוברי האורח המצויים בסביבתם הם מעטים. לא אחת מותקפים 'עובדי הלילה' על ידי יחידים או קבוצות אשר שמו להם למטרה להשיג 'כסף קל' בידעם שהעובד נמצא לבדו ולא יתנגד למתן הכסף כאשר חייו ושלמות גופו מונחים על הכף. מעבר לנזק הפיזי שגורמים התוקפים לעובדים, הפגיעה הנפשית לנוכח הטראומה שעברו ותחושת חוסר האונים בה הם מצויים הינן גבוהות במיוחד. [...] על בית המשפט לתרום את חלקו ללוחמה בתופעה זו. רשת ההגנה שיכול לספק בית המשפט מתבטאת בהחמרת הענישה שיטיל על מפרי החוק בעניין זה ושתגשים את תכליות ההרתעה והגמול". (ההדגשה שלי -D.S.; כן ראו ע"פ 5656/19 **טליעה נ' מדינת ישראל** (23/12/19), מפי כב' הש' אלון).

כן ראו דבריו של כבוד הש' רובינשטיין בע"פ 9647/09 עוזי שור נ' מ"י (14/10/10; להלן: עניין שור), כדלהלן:

"שוד בתחנת דלק בשעות ליל ניתן להשוותו למשל, לשוד נהג מונית, שעל חומרתו עמד בית משפט זה לא אחת ולא שתיים, ורוב מלים אך למותר; הצד השווה ביניהם הוא הפגיעה במי שנכון לשרת את הציבור, לפרנסתו, גם באישון לילה, והוא חשוף לזדון הזולת. נהג המונית הוא בודד, וכך על פי רוב המתדלק הלילי. דרך יחידה שבתי המשפט יכולים לבטא בה את עמדתם הנחרצת כלפי החוטאים בכגון דא, ולתרום להגנת המתדלקים, היא בענישה" (ע"פ 5368/14 אברהם נ' מ"י (8/9/14), מפי כב' הש' סולברג; ע"פ 212/14 יעקב נ' מ"י (11/8/14), מפי כב' הש' דנציגר; ע"פ 452/14 דבוש נ' מ"י (3/4/14), מפי כב' הש' ג'ובראן).

מעובדות כתב האישום עולה כי ביום האירוע בשעה ארבע בבוקר, נכנס הנאשם לחנות הנוחות שליד תחנת דלק, לאחר שניפץ באמצעות סכין את הזכוכית בדלת הראשית, רץ לכיוון המתלונן תוך החזקת הסכין בצורה מאיימת - באופן שהמתלונן נס מהחנות בצעקות - תלש את קופת החנות ובה 1190 ₪, גנב אותה על תוכנה, וברח. הנאשם ביצע את המעשה בנסיבות של החזקת סכין, אם כי לא הואשם בעבירה של החזקת סכין שלא כדין; בהמשך, עת נהג ברכבו גרם לתאונה עצמית, עת התנגש במעקה הבטיחות בצד הכביש; משראה את השוטרים שהבחינו בו, ברח מהם, ולאחר שתפסו אותו, קרע וזרק שני שטרות של 50 ₪, כדי להעלים ראיות, להכשיל חקירה ולשבש הליכי משפט.

ב. מדובר במעשה שנועד לגזול רכוש של אחרים באלימות במטרה להשיג רווח קל ומהיר. אופי מעשיו של הנאשם, בחירתו ביעד, הצטיידותו מבעוד מועד בסכין, תוך עשיית שימוש בה הן כדי לשבור את זכוכית הדלת והן כדי לרוץ בצורה מאיימת לכיוון המתלונן, אשר ברח מהחנות כל עוד נפשו בו, מלמדים כי מדובר **במעשים שתוכננו על ידי הנאשם**. הנאשם ביצע את המעשה לבדו, **וחלקו בביצוע העבירות הוא מלא ומוחלט**. אשר לנזק שנגרם בגין מעשיו, הנזק החומרי לא הוכח כולו. הנאשם שדד את הקופה ואת תוכנה בסך 1,190 ₪, ושבר את הזכוכית של חלון החנות, אשר עלותה לא נטענה. לעניין הנזק הנפשי, אף אני סבורה כי אין צורך להכביר במילים על הבהלה, האימה, חוסר האונים ובהמשך הטראומה היכולה להיגרם לאדם שמאיימים עליו עם סכין במקום עבודתו בשעת לילה מאוחרת, במסגרת שוד. אכן, כטענת המאשימה, נזקים נפשיים הינם תוצאה טבעית ושכיחה בקרב נפגעי עבירות השוד, כפי שניתן לראות גם בפסיקתו של בית המשפט העליון, ולא בכדי נס המתלונן כל עוד רוחו בו מהחנות, והותירה פרוצה לצרכי הנאשם. ראו לעניין זה דבריו של כב' הש' הנדל **בעניין סעדיב** המצוטט לעיל, "מעבר לנזק הפיזי שגורמים לעובדים, הפגיעה הנפשית לנוכח הטראומה שעברו ותחושת חוסר האונים בה הם מצויים הינן גבוהות במיוחד".

טענת הנאשם כי עבירת השוד היא במדרג נמוך מפני שבוצעה בכפר מגוריו, מבלי שניסה להסתיר את זהותו, כאשר כל בני הכפר מכירים זה את זה היא חרב פיפיות; זאת, מפני שהנאשם הכיר את חנות הנוחות, וחזקה על המתלונן שגם הכיר אותו, כעברייני שביצע מעשי שוד מזויין באלימות בעבר, נידון לתקופות מאסר שונות, משתמש בסמים קשים, ומשהגיע חמוש בסכין, הוא לא ייסוג מכוונתו לשדוד את החנות, בכל מחיר; משמע, ההיכרות של הנאשם והמתלונן, דווקא סייעה לנאשם להבריח את המתלונן ולהשלים את ביצוע העבירה שתכנן, ויש בה

אלמנטים לחומרה.

כן ראו דבריו של כבוד הש' רובינשטיין בע"פ 5901/10 **גולקו נ' מדינת ישראל** (17/5/11), כדלהלן:

"כבר נשפכו דיואות רבים על חומרתה של עבירת השוד, המצדיקה ככלל עונש מאסר מאחורי סורג וברז. לא כל שכן כשהיא נעברת בצירוף נשק ("קר" במקרה דנא), ובנסיבות חמורות...".

התופעה של שוד אנשים הנאלצים לעבוד בשעות הלילה הפכה תופעה נפוצה, "מכת מדינה". כפי שנכתב **בעניין סעדיב המצוטט לעיל**,

"שכיחותם של מקרים כגון דא מחייבת את היחלצותו של בית המשפט לעזרתם של עובדי הלילה... בתי העסק הפתוחים 24 שעות ביממה, ובייחוד בשעות הלילה נועדו לשפר את איכות חייו של הציבור ולאפשר לו זמינות גבוהה לשירותים שונים הניתנים מסביב לשעון. ... לצד זאת, פתיחתם המבורכת של בתי עסק אלה מזמנת לנו עידן חדש של עבריינות בו מילת מהפתח היא "ניצול" ועל בית המשפט לתרום את חלקו ללוחמה בתופעה זו. רשת ההגנה שיכול לספק בית המשפט מתבטאת בהחמרת הענישה שיטיל על מפרי החוק בעניין זה ושתגשים את תכליות ההרתעה והגמול." (ההדגשות אינן במקור).

לא תמיד מתחיל השוד באלמות קשה, וזו עשויה להתפתח לעיתים כאשר הקורבן מתנגד לניסיונו של השודד לגזול את רכושו, ומלאכתו אינה קלה כפי שסבר מראש. לא אחת, כאשר השודד אינו מקבל את מבוקשו בקלות, ואין מדובר ב"כסף קל ומהיר", בתסכולו הוא מפליא מכותיו בקורבנו או עושה נגדו שימוש בנשק, והאירוע שהתחיל בניסיון לבצע שוד קל מסתבך, ועלול להסתיים באסון של ממש. אשר לגישה המחמירה שיש לנקוט בענישה כלפי מבצעי שוד, ראו דבריה של כב' הש' ארבל בע"פ 4177/06 **מ"י נ' מיישריף אבו הויד** (21/6/06), כדלהלן;

"ככלל עבירות שוד דין מאסר בפועל, והטעמים לכך ברורים - הצורך בהרתעה ובגמול, וגם בהרחקת העבריין מן החברה לתקופה מתאימה; ויש מהן הנענשות בשנות מאסר ארוכות, וכך ראוי..." (ע"פ 3219/09 **פיראס חביבי נ' מ"י** (7/7/09), מפי כב' הש' רובינשטיין; (ע"פ 3069/05 **מ"י נ' אבוטבול** (2/8/06), מפי הש' ג'ובראן).

יש לזכור כי להרשעתו של הנאשם בעבירות שוד בנסיבות מחמירות מצטרפת גם הרשעתו בעבירות של היזק בזדון ושיבוש מהלכי משפט. לאחר ביצוע השוד, נכנס הנאשם לרכבו ואף גרם לתאונה, משהתנגש במעקה בטיחות המצוי בצד הדרך; משטענה ההגנה כי הנאשם היה נתון להשפעה של סמים מסוכנים בעת ביצוע העבירות, הרי שנהג בנסיבות יוצרות סיכון לציבור ולעצמו, ורק למזלם של עוברי אורח ושל הנאשם לא נמצא שם איש, והתאונה לא גרמה לנזקי גוף; אשר לשיבוש מהלכי משפט שבו נהג הנאשם לאחר שנתפס על ידי השוטרים, מעשיו מלמדים על כך שהיה צלול דיו כדי לבצע ניסיון להימלט מאימת הדין, על ידי שיבוש הליכי החקירה והמשפט.

כך או כך, מדובר במעשים מתוכננים, בשעות הלילה, אגב היכרות עם המקום שיועד לספק לנאשם "כסף קל ומהיר".

בית המשפט העליון עמד על החובה להגן על אזרחי המדינה מפני פשיעה, ולהקפיד על זכות היסוד של הנפגעים לשלמות גופם ורכושם, בצד זכויות היסוד של נאשמים וההתחשבות בהם.

12. הערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה ממעשיו של הנאשם הם שלום הציבור ובטחונו - לרבות עוברי אורח- בכלל, ושלומם הפיזי והנפשי של המתלונן בפרט, תחושת הביטחון האישי שלו ושל פרטי הציבור הנאלצים לעבוד ביחידות במשמרות ערב ולילה ו/או לנסוע בכבישים בשעות הלילה; פגיעה בסדר הציבורי ובשלטון החוק, וכן הגנה על רכוש הציבור ועל קניין הפרט (ראו גם ע"פ 21127/13 **גברזני נ' מ"י** (15/1/14), מפי כב' הש' ג'ובראן); מדובר בערכים חברתיים אשר המחוקק ראה ליתן להם מעמד חוקתי, והפגיעה בהם מחייבת תגובה עונשית הולמת. מקובלת עלי טענת המאשימה כי מידת הפגיעה בערכים המוגנים במסגרת העבירות שבצע הנאשם היא משמעותית, שכן בהיכנסו אל חנות הנוחות בהיותו מצויד בסכין, ובריצתו לכיוון המתלונן כשהוא מחזיק בסכין בצורה מאיימת על מנת לבצע את העבירה, נקט הנאשם במעשה מאיים ואלים, לשם בצע כסף, זממו עלה בידו, והוא הצליח לשדוד את הקופה ואת כל תוכנה.

מתחם הענישה

13. הצדדים חלוקים בשאלת מתחם העונש ההולם את המקרה הנדון, הפנו לפסקי דין התומכים בעמדתם, זו בכה וזה בכה, כאשר כל אחד מהם הפנה לפסיקה התומכת, לשיטתו, בעמדתו, וביקש לאבחן את פסקי הדין אליהם הפנה הצד שכנגד או חלקם.

לעניין האופן לקביעתו של מתחם הענישה והאבחנה בין מתחם הענישה לבין הענישה הנוהגת, המהווה רק אחד הפרמטרים לקביעתו, יפים דבריה של כב' הש' ארבל בע"פ 1323/13 **חסן נ' מ"י** (5/6/13).

א. העונש המרבי הקבוע בצידה של עבירת שוד בנסיבות מחמירות הינו **עשרים שנות מאסר**; העונש המרבי הקבוע בצד העבירה של היזק בזדון הוא **שלוש שנות מאסר**; העונש המרבי הקבוע בצידה של עבירת שיבוש מהלכי משפט עומד גם הוא על **שלוש שנות מאסר**.

קשת הענישה בגין עבירות שוד, הינה רחבה ומדיניות הענישה תלויה בנסיבותיו הקונקרטיות של כל מעשה שוד וחומרתו. יפים לעניין זה דברי כב' הש' חיות בע"פ 4125/14 **חרב נ' מ"י** (6/1/15):

"... חשוב לזכור כי קיימת קשת רחבה של מעשי שוד אפשריים הנבדלים זה מזה בנסיבותיהם ובמדרג חומרתם. מידת הפגיעה בערכים החברתיים, וכך גם מדיניות הענישה הנוהגת, תלויים, אפוא, בנסיבותיו הקונקרטיות של מעשה השוד וחומרתו (ע"פ 772/13 יחיא נ' מ"י, פסקה 10 (29.6.2014) (להלן: ענין יחיא)). כך, לא זהה חומרתו של שוד המתבצע בצוותא באישון לילה לאחר תכנון מוקדם ותוך שימוש בנשק, לחומרתו של שוד המתבצע באופן ספונטני ובלתי מתוכנן על-ידי היחיד (ראו למשל: ע"פ 1286/13 אבו ג'ומעה נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (20.1.2014) (להלן: ענין אבו ג'ומעה)).". (ההדגשה שלי - ד.ס.). כן ראו ע"פ 4841/13 **ספי נ' מ"י** (6/2/14), מפי כב' הש' רובינשטיין).

ב. בשאלה האם מדובר ב"אירוע אחד" או במספר מעשים, קבעה הפסיקה מבחני עזר לקביעת הקשר ההדוק בין העבירות, האם ביצוען מאופיין בתכנון ובשיטתיות, האם בוצעו בסמיכות של זמן או מקום, האם ביצועה של עבירה אחת נועד לאפשר ביצועה של עבירה אחרת, או את ההמלטות לאחר ביצועה, פרשנות מהותית ולא מלאכותית, ועוד. (ראו ע"פ 1261/15 **מ"י נ' דלאל** (3/9/15), מפי כב' הש' סולברג; ע"פ 9308/12 **עיסא נ' מ"י** (30/7/15), מפי כב' הש' ג'ובראן; ע"פ 4760/14 **קיסלמן נ' מ"י** (7/5/15), ע"פ 3164/14 **פן נ' מ"י** (29/6/15), שניהם מפי כב' הש' מלצר; ע"פ 2519/14 **אבו קיעאן נ' מ"י** (29/12/14), מפי כב' הש' הנדל; ע"פ 1993/14 **פלוני נ' מ"י** (11/2/15), מפי כב' הש' פוגלמן; ע"פ 4910/13 **ג'אבר נ' מ"י** (29/10/14), מפי כב' הש' ברק-ארז).

לאחר בחינה של מבחני העזר, באתי לכלל מסקנה כי מדובר באירוע אחד; עבירת ההיזק בזדון כרוכה בעבירת השוד ונעשתה כדי לאפשר אותה, ואין טענה כי במסגרת התאונה העצמית גרם הנאשם היזק בזדון למעקה הבטיחות או לרכוש של אחר; אשר לשיבוש מהלכי משפט, גם עבירה זו בוצעה כדי לאפשר לנאשם להימלט מאימת הדין בגין השוד שביצע. לכן, סבורתני כי שלושת העבירות מקיימות אירוע אחד.

14. המאשימה, אשר טענה למתחם הנע בטווח שבין 3 ל-6 שנות מאסר בפועל, הפנתה את בית המשפט למספר פסקי דין התומכים לשיטתה בעמדתה, כדלהלן:

בע"פ 5034/13 **דזלילוב נ' מדינת ישראל** (17/9/14), מפי כב' הש' שהם, נדחה ערעורו של נאשם, אשר הורשע לאחר ניהול משפט הוכחות, בעבירות של שוד בנסיבות מחמירות והחזקת סכין שלא כדין; הנאשם נכנס לפיצוצייה כשהוא מצויד בסכין, ושדד באיומי סכין כסף, סיגריות ובקבוקי וודקה בסכום המוערך בכ-6,000-7,000 ₪. בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה הנע בין 3 ל-6 שנות מאסר, וגזר על הנאשם - בעל עבר פלילי - 40 חודשי מאסר בפועל; לאחר הפעלה של מאסר על תנאי במצטבר, נגזרו על הנאשם 52 חודשי מאסר בפועל ועונשים נלווים.

בע"פ 5780/13 **בן אבו נ' מדינת ישראל** (16/7/14), מפי כב' הש' זילברטל התקבל חלקית ערעורו של נאשם, אשר עמוד 12

הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירות של שוד בנסיבות מחמירות והחזקת סכין שלא כדין. המערער נכנס לחנות מכולת כשהוא מצויד בסכין יפנית, ושדד באיומי סכין סכום של כ- 480 ₪; בית המשפט המחוזי העמיד את מתחם הענישה בגין עבירת השוד נע בטווח שבין 3 ל-6 שנות מאסר, וגזר על הנאשם - בעל עבר פלילי, אשר ריצה מספר מאסרים בפועל - 52 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון הוריד את המתחם לטווח הנע בין 30-60 חודשי מאסר בפועל, והעמיד את עונשו של הנאשם על 45 חודשי מאסר בפועל.

בע"פ 3658/14 **ילסייב נ' מדינת ישראל** (23/1/15), מפי כב' הש' סולברג, נדחה ערעורו של נאשם, שהורשע על פי הודייתו בשוד בנסיבות מחמירות; הנאשם הגיע אל מרכז קניות כשהוא מצויד בסכין מטבח ארוכה, וכשהבחין במתלוננת שלף את הסכין, נופף בה לעברה ודרש ממנה כסף; המתלוננת זעקה כי אין לה כסף, והושיטה לנאשם את מכשיר הטלפון הנייד שלה. בית המשפט המחוזי קבע מתחם הנע בין 3-6 שנות מאסר, וגזר על הנאשם - בעל עבר פלילי עשיר אך ישן - 48 חודשי מאסר לריצוי בפועל, ועונשים נלווים. הערעור נדחה.

בת"פ (חי') 3469-02-17 **מדינת ישראל נ' לוי** (20/6/17), מדובר בנאשם שהורשע על פי הודייתו בעבירת שוד בנסיבות מחמירות של חנות נוחות בתחנת דלק; הנאשם נכנס לחנות כשהוא מחזיק בסכין, כיסה את פיו בחולצתו, כיוון את הסכין לעברה של המוכרת בחנות כדי לאיים עליה, הורה לה למסור לו כסף מהקופה, והמוכרת מסרה לו סך של 1,688 ₪. בית המשפט המחוזי מפי כב' הש' כמאל סעב, העמיד את מתחם הענישה בטווח שבין 30-60 חודשי מאסר בפועל, וגזר על הנאשם - בעל עבר פלילי עשיר שכלל 28 הרשעות קודמות, ואשר תסקיר שירות המבחן לא כלל המלצות לטיפול מחוץ למסגרת בית הכלא - 36 חודשי מאסר; לאחר הפעלה של מאסרים מותנים, נגזרו על הנאשם 54 חודשי מאסר בפועל ועונשים נלווים.

בת"פ (ת"א) 26657-03-12 **מדינת ישראל נ' יוסף בשיר** (19/6/12), מדובר בנאשם הורשע על יסוד הודייתו, לאחר שמיעת ראיות התביעה בעבירות של שוד ושיבוש מהלכי משפט. הנאשם חטף טלפון סלולארי מידי מתלוננת שצעדה ברחוב; המתלוננת רצה אחרי הנאשם, תפסה אותו, הוא דחף אותה לרצפה, היא התרוממה ורדפה אחריו בשנית, ואז נפל המכשיר מידיו של הנאשם; המתלוננת תפסה את המכשיר, הנאשם חטף אותו מידה פעם נוספת, אך היא קראה לעזרה והוא נעצר. בית המשפט המחוזי מפי כב' הש' גורפינקל קבע מתחם ענישה בטווח שבין 3-6 שנות מאסר וגזר על הנאשם 4 שנות מאסר בפועל.

15. ההגנה, אשר טענה למתחם הנע בטווח שבין מאסר לנשיאה בעבודות שירות לבין 30 חודשי מאסר, הפנתה את בית המשפט לת"פ (ב"ש) 18085-10-19 **מדינת ישראל נ' פסח** (31/3/22); הנאשם, אשר הורשע על פי הודייתו בדרישת נכס באיומים ובשוד בנסיבות מחמירות, נכנס בשני מקרים שונים, בהפרש של שבוע לחנות נוחות שליד תחנת דלק, כשהוא מרכיב משקפי שמש ומצויד בסכין ודרש כסף מהמוכרים/ המתלוננים; באירוע הראשון נמסר לו כל הכסף בקופה בסך 1,795 ₪, ובאירוע השני נמסרו לו 300 ₪ ו-10 קופסאות סיגריות. בית המשפט המחוזי, מפי כב' הש' יואל עדן, העמיד את המתחם על טווח שבין 30-60 חודשי מאסר, וסטה מהמתחם משיקולי שיקום, לאחר שסקר 7 תסקירים של שירות המבחן; משכך השית על הנאשם - בעל עבר פלילי ובעל משפחה, שניסה להיגמל משימוש באלכוהול - 9 חודשי מאסר לנשיאה בעבודות שירות ועונשים נלווים.

16. על מנת לשרטט כדבעי את מתחם העונש ההולם עיינתי בפסיקה רחבה נוספת העוסקת בעבירות שעניין שוד בנסיבות מחמירות בנסיבות של החזקת סכין ועבירות נלוות. כך למשל:

בעניין שור הנ"ל (ע"פ 9647/09), מפי כב' הש' רובינשטיין, נדחה ערעורו של הנאשם, אשר הורשע על פי הודייתו בשוד בנסיבות מחמירות, שימוש בסמים מסוכנים והפרת הוראה חוקית; כן צירף תיקים שבגינם הורשע בעבירות של חבלה במזיד, תקיפת שוטר בעת מילוי תפקידו והתנגדות למעצר. הנאשם שדד תחנת דלק בשעות הלילה, וביצע עבירות נוספות. בית המשפט המחוזי גזר על הנאשם - צעיר בן 27, בעל עבר פלילי מכביד שריצה מאסרים בפועל - 5 שנות מאסר בפועל, הפעיל במצטבר 6 חודשי מאסר על תנאי, והעמיד את העונש על 66 חודשי מאסר בפועל; כן גזר מאסרים על תנאי, פסילה למשך 3 שנים מיום שחרורו, ואף חילט ערבות שהופקדה בתיק המצורף. בית המשפט העליון סקר את העבירות הנוספות, אך קבע כי "**העבירה העיקרית בה עסקינן היא השוד**", שלגביו נאמרו הדברים המפורטים לעיל, וקבע כי פגיעתו של הנאשם רעה, ויש להעדיף לגביו שיקולי מניעה והרתעה.

בע"פ 6001/13 **קסה נ' מדינת ישראל** (29/1/14), מפי כב' הש' ארבל, נדחה ערעורו של הנאשם שהורשע על פי הודייתו בניסיון לביצוע שוד בנסיבות מחמירות בנסיבות של החזקת סכין; הנאשם ניסה לשדוד תחנת דלק באמצעות סכין, תוך הפעלת אלימות פיזית כלפי עובד המקום, בהיותו שתוי; בית המשפט המחוזי קבע מתחם הנע בין שנתיים לחמש שנות מאסר, וגזר על הנאשם - רווק צעיר בעל עבר פלילי - 33 חודשי מאסר ועונשים נלווים, ובית המשפט העליון דחה את הערעור, למעט דחיית של מועד תשלום הפיצוי למתלונן.

בת"פ (ת"א) 44344-01-19 **מדינת ישראל נ' פליגלמן** (3/12/19), הורשע נאשם על יסוד הודייתו בעבירות שוד בנסיבות מחמירות, גניבה, דרישת נכס באיומים והפרעה לשוטר במילוי תפקידו; הנאשם נכנס לחנות בשעות הבוקר המוקדמות, כשהוא חובש כובע גרב, עוטה קפוצ'ין על ראשו ומרכיב משקפי שמש מתוך החנות, שלף מכיסו אולר הפנה אותו לעבר המוכר, דרש כסף, אילץ את המוכר לפתוח את הקופה, ושדד סכום של כ- 300-400 ₪ ו- 18 קופסאות סיגריות. בהמשך נכנס לחנות נוספת וגנב מהקופה 100 ₪; לאחר מכן נכנס לחנות נוחות נוספת, דרש מהמוכרת נכס באיומי אולר וגנב סכום נוסף של 830 ₪ ו- 24 קופסאות סיגריות. כאשר הגיעו השוטרים לעוצרו, קילל אותם, איים עליהם, השתולל, ופגע ברגלו באחד השוטרים; בית המשפט המחוזי, מפי כב' סגן הנשיא בני שגיא העמיד את מתחם הענישה על טווח שבין 24-54 חודשי מאסר, וגזר על הנאשם - רווק בן 24, מכור לסמים ובעל הרשעה קודמת שבגינה ישב במאסר - 36 חודשי מאסר בפועל ועונשים נלווים, תוך המלצה לטיפול גמילה בבית הסוהר.

בת"פ (ת"א) 15251-11-19 **מדינת ישראל נ' אל ח'ורי** (15/2/21), הנאשם הורשע על יסוד הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בעבירות של שוד מזוין והיזק בזדון; הנאשם צירף תיק נוסף שהתנהל בבית משפט שלום, והורשע בשלוש עבירות סמים מסוכנים. הנאשם נכנס לחנות נוחות כשהוא מחזיק בידו אקדח דמה ועל ראשו קסדת אופנוע, דרש כסף מהמוכר, ונטל אלפי שקלים מהקופה; משהבחינו העובדים כי מדובר באקדח דמה, ניסה הנאשם להימלט, אך העובדים נאבקו עמו כדי להשיב את הכסף שנגנב והצליחו בכך. בהמשך שב הנאשם לחנות, שבר את ויטרינת הזכוכית ומספר בקבוקי זכוכית באמצעות ארגז, וכאשר העובדים ברחו אל המחסן,

רדף אחריהם, דרש את הכסף ואיים עליהם באמצעות שבר בקבוק; הוא הצליח לתלוש את הקופה, שבתוכה היו 1,250 ₪, וניסה להימלט; משנאבקו עמו העובדים ועוברי אורח, איים עליהם שיפגע בגופם וברח עם השלל. בית המשפט המחוזי מפי כב' סגן הנשיא בני שגיא קבע בגין התיק

העיקרי מתחם ענישה **הנע בין 30 ל- 60 חודשי מאסר** בפועל, וגזר על הנאשם - צעיר בן 26, אשר עברו אינו מכביד, אך הוא מכור לסמים מסוכנים והליכי גמילה בעברו לא צלחו - 41 חודשי מאסר בפועל בגין כל העבירות ועונשים נלווים, לרבות פיצוי למתלוננים.

17. במקרה הנדון, לאחר שבחנתי את מכלול השיקולים הנדרשים, על רקע טיעוני הצדדים, בהתחשב בחומרת העבירות שבוצעו, שעה שעסקינן בשוד מזוין של בית עסק בשעת לילה באמצעות סכין, לרבות התכנון שקדם להן, בהתחשב בפוטנציאל הסיכון הרב הגלום בביצוען, וניסיונו של הנאשם לשבש מהלכי משפט לאחריהן, הערכים החברתיים שנפגעו, חומרת הפגיעה ופוטנציאל הפגיעה בהם, וכן מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות כגון דא, אני רואה להעמיד את מתחם העונש ההולם את כל העבירות שביצע הנאשם בנסיבותיהן, מעשים כ'אירוע אחד', על טווח הנע בין 33 ל- 60 חודשי מאסר בפועל.

18. נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה

יחד עם זאת, הענישה היא לעולם אינדיבידואלית, ובית המשפט ישקול גם שיקולים הנוגעים לנסיבותיו האישיות של הנאשם, עברו, לקיחת אחריות על ידו, חרטתו, שיתוף הפעולה שלו עם רשויות אכיפת החוק, מאמציו לתיקון תוצאות העבירה ולפיצוי על הנזק שנגרם בשלה, חלוף הזמן מעת ביצוע העבירה, וכן השפעת הענישה עליו ועל משפחתו, לרבות שיקומו (ראו ע"פ 4980/01 הנ"ל; וכן סעיף 40יא לחוק העונשין).

א. לקולה אני רואה לקחת בחשבון את הודאתו של הנאשם בעובדות כתב האישום המתוקן, אשר חסכה מהמתלונן ומעדים האחרים צורך להתייב למתן עדות, מעבר לחיסכון בזמן שיפוטי. הנאשם הודה בביצוע שוד מיד לאחר שנעצר, ודברי סנגורו כי אמר לשוטרים "אני עשיתי שוד, עשיתי את זה על מנת להיעצר כי אין לי כסף לעבור טיפול גמילה מסמים", לא נסתרו.

כן תיזקף לזכותו האחריות שנטל על עצמו למעשיו, אם כי לפני קצינת המבחן ניסה למזער את אחריותו, לקח אחריות חלקית על העבירה, תוך שהוא מייחס את מעשיו להתמכרותו לסמים מסוכנים, הודה בחלק מהעובדות בכתב האישום, וקצינת המבחן ציינה כי "הוא ביטא באופן מילולי צער וחרטה על מעשיו". יחד עם זאת בישיבת הטיעון לעונש עמד הנאשם על הודייתו, אשר היוותה בסיס להרשעתו; משכך האחריות שנטל אפילו היא מוגבלת במידה זו או אחרת, נזקפת לזכותו.

עם זאת, איני רואה לקבל את טיעוניו של הסנגור כי הודייתו בעבירה בפני השוטרים בשדה לאחר שקרע את השטרות ששדד מהווה נסיבה לקולה בלבד, מפני שהיה עליו להחזיר את השטרות שגזל מבעליהם, ולא ניתן שלא להתרשם כי הם נועדו להקשות על איסוף הראיות נגדו.

ב. עוד יבואו בחשבון נסיבותיו האישיות של הנאשם כפי שפורטו בהרחבה בתסקיר שירות המבחן ומפי סנגורו. עסקינן בנאשם כבן 41, נשוי מזה כשנה, ואב לתינוק שנולד באוקטובר שנה זו. הוא גדל במשפחה מורכבת, חווה חסכים, עוני ומחסור, שבגינם, ועקב פגיעה נוספת בילדותו שלא פורטה, ובעיות בבית הספר נשר מהמסגרת החינוכית לאחר 9 שנות לימוד ויצא לשוק העבודה. עם זאת, מאז היותו בן 17 התייצב מצבה הכלכלי של המשפחה, הנאשם החל לעבוד במסעדה של אביו, עבר למרכז הארץ והמשיך לעבוד בתחום; לאחר מכן עבר לעבוד בעסק המשפחתי של אחיו בחנות לחומרי בניין בבאקה אל גרביה, אם כי נעדר רבות מעבודתו כדי להשתמש בסמים.

ג. לחומרה ייאמר כי לנאשם, יליד 81', שש הרשעות קודמות בפלילים, מאז 02' ועד 19', בעבירות סמים, אלימות ורכוש, ואף ריצה מספר תקופות מאסר משמעותיות, כמפורט לעיל. אין זה מקרה השוד המזוין הראשון שביצע הנאשם, והוא אף ריצה מספר עונשי מאסר בגין מספר עבירות של שוד מזוין שבצע בחבורה ובאלימות, מעבר לעבירות סמים ואלימות אחרות; אכן, חלק מעבירות השוד בוצעו לפני שנים רבות, אך מדובר באדם שהוא רצידיביסט, וביצע גם את השוד מושא תיק זה בעודו נשוי ואשתו הרה; לא נעלמו מעיני דבריו של הנאשם כי ביצע את השוד כדי להיעצר מאחר שלא היה לו כסף לשלם למכון גמילה פרטי, לאחר שביקש מבני משפחתו לקחת אותו למכון גמילה עוד באותו יום. דא עקא שהשימוש בסמים אינו מהווה נסיבה לקולה, מקל וחומר כאשר מדובר בחזרתיות מוכחת. כך או כך, לא זו בלבד שמאסריו הקודמים אלה לא הרתיעוהו, אלא שלדבריו ביצע את השוד מושא תיק זה כדי להיעצר ולקבל טיפול בכלא.

משהתרשם שירות המבחן כי רמת הסיכון לכך שהנאשם יחזור ויבצע עבירות דומות היא גבוהה, המליץ על מאסר בפועל, ועל שילובו בתוכנית גמילה מוסדית בבית הסוהר, ככל האפשר.

יש לזכור כי לדברי הנאשם עצמו הוא ביקש להיאסר כדי לעבור הליך גמילה שאותו אינו יכול לממן מחוץ לכותלי הכלא; כאשר מדובר במי שמבצע עבירות רכוש חמורות כדי להשיג סמים - וזה המקרה שלפנינו - שחרורו של הנאשם יביא כנראה לחזרה על הדפוס שסיגל לעצמו - שוד מזוין במטרה להשיג כסף קל לשימוש בסמים, כפי שעשה במקרים קודמים, שהרי בעברו מספר מקרים של שוד מזוין. הנאשם גילה דעתו כי אינו מסוגל להיגמל מחוץ לכותלי בית הסוהר, אך לא מן הנמנע כי יוכל לעבור הליך גמילה בכלא אם אכן יחפוץ בכך, וכך לעבור למעשה הליך שיקום של ממש.

ד. בנסיבות העניין, אני רואה להעדיף את שיקולי הגמול והמניעה, לאחר שהתרשמתי כי הנאשם מסוכן לציבור, אינו מסוגל לעמוד בדחפיו, ואין מנוס מהרחקתו מהחברה ומשליחתו למאסר בפועל לתקופה משמעותית; יחד עם זאת, אם הנאשם יבקש להשתלב בהליך טיפולי במסגרת שב"ס, אני ממליצה כי הנאשם יקבל את הטיפול הנפשי שלו יידרש במסגרת שב"ס.

סוף דבר

19. נוכח כל המקובץ לעיל, לאחר ששקלתי את כל השיקולים לחומרה ולקולה, ונתתי ביטוי ללקיחת האחריות על ידו, אני רואה לגזור על הנאשם עונשים כדלקמן:

א. מאסר בפועל למשך 36 חודשים, בניכוי תקופת מעצרו בתיק זה מיום 25/4/22.

ב. מאסר על תנאי למשך 18 חודשים, שהנאשם לא יישא בו זולת אם יעבור במשך 3 שנים מיום שחרורו עבירת רכוש ו/או אלימות ו/או סמים מסוג פשע, ויורשע בה בתוך תקופת התנאי או לאחריה.

מאסר על תנאי למשך 9 חודשים שהנאשם לא יישא בו זולת אם יעבור במשך 3 שנים מיום שחרורו עבירת סמים לשימוש עצמי ו/או רכוש מסוג עוון ו/או שיבוש הליכי חקירה או שיבוש מהלכי משפט ויורשע בה בתוך תקופת התנאי או לאחריה.

ג. פסילה על תנאי של שנה מלהחזיק רישיון נהיגה למשך שנתיים, בגין נהיגה תחת השפעה של משקאות משכרים או סמים מסוכנים, ו/או נהיגה בשכרות.

20. אני מחייבת את הנאשם לפצות את המתלונן על הסבל שגרם לו בסך של 10,000 ₪, אשר ישולם ב-10 תשלומים חודשיים שווים ורצופים החל מיום 1/3/23 ובכל אחד לחודש שלאחריו.

אם לא ישולם סכום כלשהו במועדו, יעמוד הסכום כולו לפירעון מיד, ויתרתו תישא הפרשי הצמדה וריבית מהיום ועד ליום התשלום המלא בפועל. הפיצויים יופקדו בקופת בית המשפט, ונאסר על הנאשם או מי מטעמו לפנות למתלונן לגביו.

21. אם יבקש הנאשם לעבור הליך גמילה במסגרת מאסרו, מתבקש שב"ס לבחון את בקשתו בנפש חפצה.

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, כ"ח חשוון תשפ"ג, 22 נובמבר 2022, במעמד ב"כ הצדדים והנאשם.

